

Özdal, Ayşenur (2025). 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremi Memoratları. Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları, 112 sayfa. ISBN: 97825-396-603-4.

Yüksek Lisans Öğr. Nahide Aynur BİLGİN

Katamonu Üniversitesi,

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

naynurbilgin@hotmail.com

ORCID : 0009-0001-7909-928X.

e-ISSN: 2667-4173

UHAD, 2026, 9/1, 201-207.

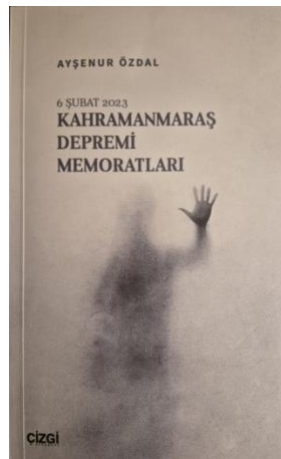
10.61729/uhad.1930475

Geliş Tarihi / DateReceived: 14.04.2026

Kabul Tarihi / DateAccepted: 31.05.2026

Yayın Tarihi / DatePublished: 31.05.2026

Atıf / Citation: BİLGİN, Nahide Aynur. (2026). "Özdal, Ayşenur (2025). 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremi Memoratları", *UHAD/Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, S. 9/1, s. 201-207.

Halkbilimi çalışmalarında memorat, günlük yaşantımızda insanlarla aynı mekânlarda olduğuna inanılan olağanüstü varlıklarla kurulan her türlü teması ve bu temasın bizzat yaşayan veya tanık olan kişi tarafından hikâye edilmesini kapsayan bir türdür (Çobanoğlu, 2003: 22). Memoratları, kadim sözlü kültürün güncel tecrübeler üzerinden yeniden üretildiği

Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını Creative Commons Atıf-Gayriticari 4.0 Uluslararası Lisansı (CC BY-NC 4.0) altında açık erişim olarak yayımlanmaktadır.

bir süreklilik halkası olarak değerlendirmek mümkündür. Yapı ve muhteva bakımından geleneğin mirasına yaslanan bu anlatı türü, anlatıcıya dayanan “gerçeklik” iddiasıyla harmanlandığı için bugün toplumsal bellekte hâlâ canlılığını korumakta ve geniş kitlelere hitap etmektedir (Boyras, 2008: 113). Memoratların toplumsal belleği yansıtması ve aktarması, halk inançları ve halk dini araştırmaları için en temel kaynak olması, toplumun çaresizliğini, umutlarını ve özlemlerini yansıtması, halkın dünya görüşünü şekillendirmesi göz önüne alındığında değerleri yadsınmaz (Çobanoğlu, 2003: 249).

Memoratların bireysel yaşantı ve kültürel süreklilik arasındaki bağı, toplumsal kriz anlarında çok daha görünür hale gelmekte, büyük yıkımlarda toplumun en önemli manevi sığınağına dönüşmektedir. Türkiye’de 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremler, bireylerin öncelikle kendi can güvenliği, ardından yakınlarının akıbeti hususunda yaşadığı yoğun kaygı; korku, dehşet ve panik duygularıyla birleşerek karmaşık bir ruhsal duruma zemin hazırlamıştır. Deprem anının getirdiği kargaşa, karanlık ve soğuk mekânların yarattığı tekinsizlik hissi ile ölüm korkusu gibi içgüdüsel tepkilerin, bireyleri “olağanüstü deneyimlere”, “memoratlara” yönlendiren temel psikolojik eşikler olduğu tespit edilmiştir (Erdal, 2024: 265). Büyük felaketlerin ardından ortaya çıkan olağanüstü deneyimlerin ve bu travmatik süreçlerin halk anlatılarına nasıl dönüştüğünün peşine düşen araştırmacılarından birisi de Ayşenur Özdal’dır. Türk Dili ve Edebiyatı lisans programı mezunu olan Özdal, yüksek lisans eğitimini *Ortaöğretim Türk Edebiyatı ve Dil ve Anlatım Ders Kitaplarında Yer Alan Halk Edebiyatı Metinleri Üzerine İncelemeler*(2011) isimli teziyle, doktorasını *Günümüz Gaziantep Esnafının Meslek Folkloru* (2018) isimli teziyle Adıyaman Üniversitesi’nde tamamlamıştır. Gaziantep Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde doçent olarak görev yapmaktadır. Ayşenur Özdal’ın bilimsel çalışmalarının Türk Halk Bilimi üzerine yoğunlaştığı görülmektedir.

Ayşenur Özdal tarafından hazırlanan ve alanında yapılmış son çalışma olma özelliğini taşıyan *6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremi Memoratları*(2025) adlı eserde 6 Şubat depremi merkezli memoratları bir araya getirerek incelenmiştir. Özdal eserinde derleme yöntemi kullanarak afet anlarında ortaya çıkan anlatılar ve halk inanışları üzerine yoğunlaşmıştır. Bu çalışma; elde edilen verilerin halk anlatılarına nasıl dönüştüğünü ve geleneksel anlatıların kriz anlarında nasıl yeniden üretildiğini gözler önüne sermektedir. Bu yönüyle eser, Türk kültüründe kriz dönemlerinde üretilen memoratlara ve toplumsal hafızaya yönelik yapılan akademik çalışmalara katkı sağlayacak niteliktedir.

6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremi Memoratları adını taşıyan kitap, önsöz ve giriş bölümünün ardından iki ana bölümden oluşmaktadır. Teorik çerçevenin ardından afet döneminde ortaya çıkan alamet, korunma ve doğaüstü müdahale anlatılarını derinlemesine inceleyen alt bölümlere yer verilmiş ve eser, kaynakça ile tamamlanmıştır.

Deprem memoratları konusunun afet antropolojisi ve halk inançları ekseninde disiplinler arası bir bakışla ele alındığı bu çalışmanın “Ön Söz” kısmında, kitabın teorik zemini, araştırmanın amacı ve kullanılan yöntem üzerinde durulmuştur. İlk olarak Gaziantep Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü 2. sınıf öğrencilerinin (2024–2025) Türk Halk Edebiyatı dersi kapsamında gerçekleştirdikleri derleme çalışmaları ile

memorat türüne ilişkin tematik ve teorik çerçevenin bir araya getirildiği ifade edilmiştir. Yazar, bu bölümde tematik sınıflandırma ve anlatı çözümlemeleri aracılığıyla depremin bireyle ve toplum üzerindeki çok yönlü etkilerinin anlaşılmasına katkı sağlamayı amaçladığını belirtmiştir. Bu çalışmayla doğal afetlerin toplumsal hafızadaki yansımalarını anlamlandırmak, benzer olaylara dair toplumsal farkındalığın gelişimine hizmet etmek ve Türk Halk Edebiyatı'nın güncel toplumsal olaylarla bağ kurma ile çağdaş meseleleri yorumlayabilme kapasitesini ortaya koymak gibi temel dinamikler sunulmaktadır. Çalışmanın hazırlanma sebebi ve temel gerekçesi olarak “Doğal afetlerin toplumsal hafızadaki yansımalarını anlama çabalarına akademik düzeyde katkı sağlanması ve benzer olaylara dair toplumsal farkındalığın gelişimine hizmet etmesi”(Özdal, 2025: 7) gösterilmektedir.

“Giriş” bölümünde 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremlerinin on bir ilde yarattığı büyük yıkım ve bu sürecin bölge halkı üzerindeki oluşturduğu duygular üzerinde durulmuştur. Özdal, bu duyguların dile getirilmesinin toplumda dayanışmayı artırdığını ve bu duygularla baş edebilmeyi kolaylaştırdığını da dile getirmiştir. Felaketin ardından depremin toplum tarafından sadece jeolojik bir olay olarak algılanmadığı, ahlaki yozlaşmaya karşı ilahi bir uyarı olarak görüldüğü üzerinde durulmuştur. Yazar, depremzedelerin deprem öncesinde yaşanan bazı manevi olaylarla deprem sonrasında kurtuluş hikâyeleri arasında ilişkiler kurduğunu ve bunun da mucizevi ve metafizik öğelerle harmanlanarak yeniden üretildiğini belirtmiştir. Çalışmada yer alan olağanüstü içerikli bireysel deneyimlerin memorat türü kapsamına girdiğini söyleyerek Gaziantep Üniversitesi öğrencilerinin saha çalışmaları ile dijital mecralardan elde ettiği verileri sınıflandırmıştır.

Özdal, çalışmasını iki ana bölüm ve yedi alt başlık altında oluşturmuştur. “Memoratlara Teorik Çerçevesi” adlı başlığıyla oluşturulan birinci bölüm, “Memorata Tanımı”, “Memoratlara Oluşumu”, “Afet Antropolojisi ve Memorata”, “6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremi Memoratlara Sınıflandırılması” adlarıyla dört başlık altında temellendirilmiştir. “Memorata Tanımı” alt başlığında memorat tanımlarına yer verilmiş ve ilk kez 1934 yılında Carl Wilhelm von Sydow tarafından, insanların “tamamen kendilerine özgü kişisel deneyimlerini” içeren anlatıların “memorate” olarak adlandırıldığı ve bu konuda Türkiye’de gerçekleştirilen en kapsamlı çalışmanın Özkul Çobanoğlu tarafından yapıldığı belirtilmiştir. Çalışmada, 2024-2025 yılları arasında memorat türü üzerine yapılan tezlerin Türkiye’nin farklı bölgelerden derlemeler içerdiği ve geniş bir coğrafi alanı kapsayan bir veri oluşturduğu ve bu çalışmaların memorat türünün bölgesel farklılıklarının ve halk kültüründeki yerini anlamak için kaynak teşkil ettiği dile getirilmiştir. Bu bölümün, özellikle Türkiye’deki lisansüstü tezler ve akademik makaleler ekseninde memorat çalışmalarının tarihsel gelişimi ve tasnif sistemleri üzerine araştırma yürütecek kişilere kaynaklık edeceği düşünülmektedir.

“Memoratlara Oluşumu” adını taşıyan ikinci alt başlıkta Özdal, memoratlara ortaya çıkış süreçlerinde ortaya atılan teorileri, yaptığı literatür taraması ile ortaya koymuştur. Bu bölümde memorata ile efsaneler arasındaki ilişkiler değerlendirilmiş ve memoratlara zamanla efsaneleşme sürecine girdiği ifade edilmiştir. Burada Gölcük depremi kapsamında oluşan anlatı örneklerine de yer verilmiştir. Yazar, deprem sonrası oluşan anlatıların belirli temalar üzerinde şekillendiğini tespit etmiş; bu temalardan “önsezi ve uyarılar, doğaüstü varlıkların felakete karşı duyarlılığı, kutsal mekânlarla ilişkilendirme ve doğrudan ilahi

müdahale algısı”nın öne çıktığını söylemiştir. Memoratların teorik çerçevesinin ele alındığı bu bölümde hem 1999 Gölcük depremi hem de 11 ili etkileyen 6 Şubat depremi sonrası ortaya çıkan anlatılarda, kutsal mekânların ve dini inançların merkezî bir rol oynadığı vurgulanmıştır. Bu bölüm, özellikle halk kültürü bağlamında felaketlerin olağanüstü işaretlerle bildirildiği ve doğaüstü unsurların travma sonrasında bireysel ve toplumsal birer psikolojik baş etme mekanizması olarak üstlendiği rollere yer vermesi bakımından önemli görülmektedir.

“Afet Antropolojisi ve Memoratlar” adını taşıyan üçüncü alt başlıkta afet kavramı Türk Dil Kurumu ve Birleşmiş Milletler gibi uluslararası kuruluşların tanımları üzerinden ele alınarak konunun sınırları çizilmiştir. Yazar, bu bölümde doğal afetlerin fiziksel, ekonomik ve sosyolojik boyutlarını OECD’nin sınıflamasına göre ele almış ve risk yönetimi, kentsel planlama ve yapı stokundaki yetersizlikler gibi güncel ve teknik eleştirilere yer vermiştir. Özdal, afetleri yalnızca fiziksel ya da mühendislik temelli yaklaşımlarla değil, toplumsal ve kültürel bir bakış açısıyla risk algısını analiz eden “afet antropolojisi” ekseninde ele almanın yerinde olacağını vurgulamaktadır. Afetlerin bireyler ve topluluklar tarafından algılanma, anlamlandırılma ve yönetilme biçimlerinin kültürel birikim ile bilimsel bakış açısına göre nasıl farklılaştığının ele alındığı bu bölümde afetleri kader ya da ilahi bir sınav olarak gören bireylerle, olayları fiziksel süreçler olarak ele alan bilimsel verilerle açıklayan bireylerin afetlere yaklaşımları karşılaştırılmıştır. Kültürel yapının afet öncesi tedbirlerden afet sonrası iyileşme süreçlerine kadar belirleyici bir rol oynadığı üzerinde durulmuştur. Bu nedenle toplumu anlamak için halk bilimi anlatıları olan “memoratların” incelenmesi gerektiğine dikkat çekilmektedir. Özdal, bu olağanüstü anlatıların toplumsal travmaların ardından toplumda sarsılan güven hissini ve kontrol algısını yeniden tesis etme işlevi gördüğünü ve bunun duygu odaklı başa çıkma stratejisi ile ilişkili olduğunu söylemektedir. Bu bağlamda, 1917 yılında Kanada’da yaşanan Halifax patlaması ile 6 Şubat depremi sonrasında topluluklarda gözlemlenen şok, halüsinasyon ve hezeyan süreçleri karşılaştırmalı olarak çözümlenmiştir. Bu bölümün, özellikle Türk halk kültüründe afetler ekseninde oluşan sözlü anlatıların psikolojik ve sosyolojik işlevleri üzerine derinlemesine araştırma yapacak bilim insanları için iyi bir başvuru kaynağı olacağı düşünülmektedir.

Dördüncü alt başlık “6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremi Memoratlarının Sınıflandırılması” adını taşımaktadır. Yazar, bu bölümde Özkul Çobanoğlu(2003) ve Ahmet TacetdinHallaç(2018)’in memorat türünü tasnif ettiklerine değinmiştir. Memoratların tasnifinde belirli bir tema etrafında şekillenen anlatıların kendi bağlamında analiz edilmesinin her defasında özgün bir tasnif geliştirmeye imkân sağlayacağını belirtmiştir. 6 Şubat Kahramanmaraş depremlerinin sonrasında halk arasında olağanüstü deneyimlere dayalı anlatıların hem sözlü kültürde hem de medya aracılığıyla geniş kitlelere ulaştığını ve büyük ilgi uyandırdığını söyleyen Özdal, deprem memoratlarını Lauri Honko’nun memorat oluşum süreçlerine dair modelinden hareketle “Alamet, Önsezi ve Kehanet Memoratları”, “Olağanüstü Yardım ve Korunma Memoratları” ve “Doğaüstü Müdahale Memoratları” olarak üç başlık altında tasnif etmiştir.

“Alamet, Önsezi ve Kehanet Memoratları”nda yer alan anlatılarda yazar, deprem öncesinde deneyimlenen sıra dışı rüyalar ve önsezileri ele almıştır. Bölümde, felaketin

metafiziksel habercilerini ele alan memoralara yer verilmiştir. Yazara göre bu anlatılar, rüya olgusunun halk muhayyilesinde nasıl güçlü bir kehanet mekanizmasına dönüştüğünü göstermektedir. Rüyasında şeytanın yeryüzüne indiğini görüp tam deprem saati olan 04.17’de duyduğu bir sesle uyanarak hayatta kalanlara dair anlatılar ile yataklarının beşiğe dönüşüp kana bulandığını gördükten sonra enkaz altında vefat eden gelin ve damat adayına ilişkin anlatılar, rüyaların kehanet boyutunu örneklemektedir. Sadece rüyalar değil; günlerce süren köpek havlamaları, kuşların sıra dışı ötüşleri veya bozuk kapı zillerinin çalması gibi fiziki durumlar da halkın tehlikeyi önceden sezme inancının birer yansıması olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca “nur yüzlü yaşlı adam” veya elinde Kur’an tutan beyaz sakallı bir figür tarafından “felaket geliyor” diye uyarılan kadınların felaketten korunmalarına vesile olan bu metafiziksel tecrübelerin anlatıcıların ifadelerine sadık kalınarak aktarıldığı bu bölümde²⁴ derleme metni incelenmiştir.

“Olağanüstü Yardım ve Korunma Memoraları”nda yer alan metinlerde; enkaz altında, zifiri karanlıkta ölümle burun burunayken yalnız olmadıklarını hisseden anlatıcıların tecrübeleri aktarılmıştır. Deprem anında ya da enkaz altındayken bilinmeyen olağanüstü varlıkların yardım elini uzattığından bahsedilen anlatılarda anlatıcılar “nur yüzlü”, “beyaz giysili”, “yaşlı bir adam/kadın” şeklinde gördükleri varlıkların onlara yardım ettiklerini; o andaki ihtiyaçlarına göre su, yemek gibi fiziksel ihtiyaçlarını karşıladıklarını, zaman zaman kurtuluş ümidi uyandıran konuşmalarla onları hayatta tuttuklarını belirtmişlerdir. Bölümde yer alan; solunum cihazına bağlı bir bebeğin mucizevî kurtuluşu veya enkaz altındakilere vefat eden ebeveynlerinin su taşıyıp teselli vermesi gibi anlatıların, halk inanışlarındaki “olağanüstü yardım” ve “atalar kültü” motiflerini örneklendirdiği söylenmiştir. Depremzedelerin konumlarını “şehit babalarının” bildirdiğine dair beyanlarının ya da kurtarma ekiplerini yönlendirip kaybolan gizemli figürlerin, kültürel bellekteki koruyucu ruh tasavvurunun felaket travmalarıyla baş etme sürecinde yeniden üretildiğini gösterdiği ifade edilmiştir. Nitekim bireylerin kriz anlarında sığındığı bu metafiziksel alanı somutlaştıran söz konusu bölüm, barındırdığı 27 derlemeyle kitapta en fazla anlatının yer aldığı kısım olarak dikkat çekmektedir.

“Doğaüstü Müdahale Memoraları”nda verilen anlatılarda toplumun, depremi yalnızca bilimsel bir fay hattı kırılması olarak değil; ilahi bir güçle ilişkilendirilen manevi bir tecrübe olarak algıladığı üzerinde durulmuştur. Bölümde yer alan dört derlemede depremin meydana gelmesinde aktif rol oynayan ilahi müdahaleler memoralarla işlenmiştir. Anlatılarda “Ebrar Sitesi”nin yıkılışının “aksakallı bir dedenin” esasını yere vurmasına bağlanması, felaketin arkasında “ilahi ve cezalandırıcı” bir gücün bulunduğu inancıyla ilişkilendirilmektedir. Deprem anında beliren bir varlığın “Yer uyanıyor ve siz bunu durduramayacaksınız” demesi, doğanın canlılığına dair inançların yansımalarına örnek olarak verilmiştir. Felaketin durdurulamayan şiddetinin, okunan salâvat-ı şeriflerle doğanın peygambere duyduğu aşktan coşmasına bağlanması ve “depremin freni tekbirdir” inancı, halkın söz konusu travmayı kendi inanç sistemi ekseninde anlamlandırma biçiminin işareti olarak görülmüştür. Felaketin toplumsal hata veya ahlaki yozlaşmaya yönelik ilahi bir ikaz/musibet olarak nitelendirilmesi ise toplumsal psikolojiyi ve halk inanışlarındaki adalet algısını yansıması olarak değerlendirilmiştir.

Eserin ikinci ana bölümü olan “6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremi Memoratları”nda üç başlık altında tasnif edilen memoratların derleme metinlerine yer verilmiştir. Kitabın ana gövdesini oluşturan bu bölümde; Gaziantep Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin sahadan ve dijital ortamlardan derlediği toplam 55 adet derleme metni yer almaktadır. Doğrudan kaynak kişilerin anlatımlarına dayanan bu derlemeler, felaketin toplumsal düş gücündeki ve sözlü kültürdeki somut yansımalarını gözler önüne sermesi bakımından çalışmanın somut bilgi temelini oluşturmaktadır.

Eserin kaynakça bölümünde konuyla ilgili kapsamlı bir literatür taramasının yapıldığı görülmektedir. Yazılı kaynakların yanı sıra sözlü ve elektronik kaynaklar da yer almaktadır. Kitap, Gaziantep Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü öğrencilerine ait iki fotoğrafla sona ermektedir.

6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremi Memoratları adlı bu çalışma, deprem anında yaşanan olağanüstü olayları sadece birer hikâye olarak aktarmanın ötesinde, bu anlatıların toplumsal işlevini ortaya koymaktadır. Eserin sunduğu verilerden çıkan en temel sonuç, toplumun deprem gibi büyük ve ani yıkımlarla psikolojik olarak baş edebilmek için geleneksel inanç kalıplarına birer “manevi sığınak” olarak sarıldığıdır. Kitap, derleme yönteminin kullanılması bakımından karşılaştırmalı çalışmalar yürüten bilim insanlarına hitap etmekte özellikle travmanın hemen ardından sahaya inilerek güncel ve gözleme dayalı verilerin doğrudan yerinde ve zamanında toplanmış olması bakımından önemli bir kaynak niteliği taşımaktadır. Bununla birlikte eser, bölge insanının psikolojik durumunu ele alması ve toplumsal hafızaya ilişkin halk anlatılarına yer vermesi bakımından yalnızca araştırmacılara değil, genel okuyucu kitlesine de hitap etmektedir. Ancak çalışmada yer alan derleme verilerinin ağırlıklı olarak belirli bir coğrafi saha ile sınırlı kaldığı, ayrıca tarihsel mukayesenin Türkiye’de sadece 1999 Gölcük depremi üzerinden kurulduğu tespit edilmiştir. Çalışmada verilen örneklerin tematik bir sınıflandırma ile sunulması, konunun anlaşılmasına katkı sağlaması bakımından dikkate değerdir. Sonuç olarak, memorat kavramını yakın zamanda yaşanan bir afet üzerinden inceleyen bu eserin kültürel çalışmalar, sosyoloji ve halk bilimi alanındaki disiplinler arası çalışmalara önemli bir kaynak olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- BOYRAZ, Şeref (2008). “Sözlü Anlatıların Sürekliliği Üzerine Düşünceler”, *Folklor/Edebiyat*, S. 54, s. 105-118.
- ÇOBANOĞLU, Özkul (2003). *Türk Halk Kültüründe Memoratlar ve Halk İnançları*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- ERDAL, Tuğçe (2024). “6 Şubat 2023 Depremlerinin Mitik, Teolojik ve Psiko-sosyal Yansımaları”, *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, S. 39, s. 262-284.
- HALLAÇ, Ahmet Tacetdin (2018). “Memorat Türünde Sınıflandırmalar ve Alt Kategoriler Üzerine”, *Bayterek Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi*, S.2, s.149-167.
- ÖZDAL, Ayşenur (2025). *6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremi Memoratları*. Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.

Çalışmanın yazarı/yazarları “COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri” çerçevesinde aşağıdaki hususları beyan etmiş(ler)dir:

Etik Kurul Belgesi: Bu çalışma için etik kurul belgesi gerekmemektedir.

Finansman: Bu çalışma için herhangi bir kurum ve kuruluştan destek alınmamıştır.

Destek ve Teşekkür: Çalışmanın araştırılması ve yazımı esnasında destek veya fikirlerine başvuru herhangi bir kişi bulunmamaktadır.

Çıkar Çatışması Beyanı: Bu makalenin araştırması, yazarlığı veya yayınlanmasıyla ilgili olarak yazarın potansiyel bir çıkar çatışması yoktur.

Yazarın Notu:---

Katkı Oranı Beyanı: Bu makalenin tüm bölümleri tek bir yazar tarafından hazırlanmıştır.

Lisans: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları Creative Commons Atıf-Gayriticari4.0 Uluslararası Lisansı (CC BY-NC 4.0) altında açık erişim olarak yayımlanmaktadır.

The author / authors of the study declared the following points within the frame work of the “COPE-Code of Conduct and Best Practices Guidelines for Journal Editors”:

Ethics Committee Approval: Ethics committee approval is not required for this study.

Funding: No support was received from any institution or organization for this study.

Support and Acknowledgments: There is no person whose support or ideas are consulted during the search and writing of the study.

Declaration of Conflicting Interests: The author has no potential conflict of interest regarding research, authorship or publication of this article.

Author’s Note:---

Author Contributions: All sections of this article have been prepared by a single author.

Licence: Author owns the copyright of their work published in the journal and their work is published as open access under the CC BY-NC 4.0 license.

